

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philippi Melanchthonis Grammatica Latina

Melanchthon, Philipp

Wittebergae, 1621

Caput XI. Syntaxis verborum finitorum personalium intransitiva

[urn:nbn:de:bsz:31-112308](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-112308)

Quando autem Relatè significant, Indica-
tivum habent. *ut : Ubi est thesaurus tuus, ibi &
cor tuum. Sursum corda habeamus, ubi Chri-
stus est.*

Quot cælum stellas, tot habet tua Rôma puellas.
Ovid.

CAPUT XI.
SYNTAXIS VERBORUM

Finitorum ¹ Personalium. 1.

Intransitiva.

REGULA I.

* Nominativus præcedit Verbum Persona-
le finitum, simili numero & persona. *ut :*
Ferrum tuetur principem ; Melius Fides.

² Ego lego. ² Tu scribis. ² *Qui habet aures, au-
diat.* 2. 2. 2.

† Sed utimur Verbis primæ & secundæ per-
sonæ, dissimulatis ferè ³ Pronominibus. *ut :* 3.

*Vivo equidem, vitamq; extrema per omnia
duco. Virg. 3. Æn.*

*Tum denique Homines nostra intelligimus bona,
Quum quæ in potestate habuimus, ea amisimus.
Nescis quem fugias.*

† Nonnunquam Infinitivus, aut tota ora-
tio sive Finita, sive Infinita, pro Nominativo
Græca consuetudine ponitur. *ut :*

Scire tuum nihil est. Velle suum cuique est.
Persf.

*Dolet Turcis, quod ab obsidione Viennensi repulsi
sunt. Didicisse fideliter artes, Emollit⁴ mores.* 4.

Huc

† Huc pertinent etiam voces materialiter acceptæ. ut:

Amo, est Verbum.

Animal, est Generis Neutri.

Amare, est Infinitivus.

5. Δ Notentur & Verba Exemptæ actionis, quorum Tertiis personis absolutè sine Nominativo utimur, qui καὶ ἁπόπροσθεν subintellegendus est. ut: *Tonat, Pluit, Ningit, Diescit, Vesperascit, &c. q. dicas, Aqua pluit. Cælum tonat, fulgurat, &c. Vel etiam, Deus pluit, tonat, &c. Lucefcit, i. e. lux oritur. Diescit, Dies ingruit: Noctescit, Nox ingruit.*

Sed tamen & in horum aliquibus, Nominativam materiæ expressè additum invenias. ut: *Tibull. l. 2. el. 6. Multus ut in terris deplueritq; lapis.*

Sic & quæ per Ellipsin dicuntur, *Aiunt, Dicunt, Ferunt, Perhibent &c.* Est enim integrum: *Homines aiunt &c.*

REGULA II.

† Duo vel plura Singularia Substantiva, ferè Verbum plurale postulant. ut: *Furor iraq; mentem precipitant. Virg. 2. Æn.*

Tanto magis diversorum numerorum Nominativis inter se junctis infertur Verbum plurale. ut: *Milites & imperator pugnant.*

Terra Nabis & Lacedæmonii, mari Romana classis urgebant Liv. l. 2. dec. 4.

1. Δ Sæpè tamen etiam Verbo Singulari contenta sunt, maximè ubi de rebus inanimis est

est sermo. ut: *M*

nibus est

Quorum aut

ret. C

Interdum &

Egit Pater & F

lib. 15.

Dionysius nost

non re

Att.

Dux & autor

Interceder

Verbo plurali

Romo cum fr

i. E

Oratores verb

Occisus est

Domitius ce

Cic. ad

Tu ipse, cum

Cic. A

R

** Som. Eio, E*

Nasor, i. habet

vum. i. ut:

Ita furor brevis

Meus frater q

Quærebis, qu

tiar fore

Tu evades civ

Pater suus mi

est

est sermo. ut: *Mens, & ratio, & consilium in Senibus est.* Cic. de Sen.

Quorum aures atque animus à nobis abhorret. Cic. ad Octav.

Interdum & de rebus animatis. ut:

Egit Pater & Filius, ut tibi sponderem. Cic. Att. lib. 15.

Dionysius noster qui est nobiscum, & Nicias Cous, non rebatur oppidum esse Pirææ. Cic. Att. lib. 7.

Dux & autor nobis opus est.

Intecedente Præpositione CUM, Poetæ Verbo plurali ² interdum utuntur. ut:

R. mo cum fratre Quirinus Iura dabunt. Virg. 1. Æn.

Oratores verò Singulari. ut:

Occisus est cum liberis. Cic. 1. Catil.

Domitius cum Messala certus esse videbatur. Cic. ad Q. Fr. l. 3.

Tu ipse, cum Sexto scire velim, quid cogitas. Cic. Att. l. 1.

REGULA III.

* *Sum, Fio, Forem, Evado, Existo, Maneo, & Nascor,* ¹ habent ante & post se Nominativum. ² ut:

Ira furor brevis est. Horat. l. 1. ep. 2.

Meus frater quotidie fit doctior.

Querebas, quis aut hoc miserior, aut illo beator foret. Cic. de Fin.

Tu evades vir doctus.

Pater tuus mihi exiit autor huius rei.

Terra

Terra manet immobilis. Cic. somn. Scip.

Tullia nata fuerat homo.

NOTA. † Verbum SUM diversis numero Nominativis interpositum, regulariter cum antecedente convenire debet. ut :

Nuptiæ sunt res honesta.

Copulatio legitima maris & femina dicitur Nuptiæ.

Aliquando tamen cum posteriore convenit præsertim apud Poetas. ut :

Omnia pontus erat. Ovid. 1. Met.

Uror, & insidiæ sunt pudor ille meæ. Ovid. l. 2. Am. el. 4.

Amantium iræ amoris integratio est. Ter.

Vestes quas geritis, sordida lana fuit. Ovid.

REGULA IV.

* Verba Passiva Nuncupandi, Existimandi, & Cognoscendi, utrinque Nominativum admittunt. ut :

Electus Saxonie vocatur Præfectus Prætorii.

Aristæus inventor olivæ dicitur.

Ille salutatur Doctor.

Via nomen habet Lactæa. Ovid. 1. Met.

Carolus designatus est Imperator.

Themistocles quum recusasset tyrannum, habitus est indoctor. Cic. 1. Tusc. quæst.

Ille vult videri pius.

NOTA. Δ Participia Verborum Nuncupandi, in Vocativo Casu posita, nihilominus Nominativum post se recipiunt. ut :

Salve

Salve, primus omnium Parens Patriæ appella-
te. Plin. de Cic.

† Observeat autem hic Pueri Nominandi
formulas. Dicunt enim Latini variè:

Est mihi nomen Pomponius. ¹

1.

Est mihi nomen Pomponii. ²

2.

Est mihi nomen Pomponio. ³ Qua formula
maximè delectantur Eruditi.

3.

Vetus est ⁴ quod Livius dixit [lib. 1. ab U. C.]

4.

Cui Ascanium Parentes dixerunt nomen.

□ *Quæ sunt Verba Nuncupandi?*

Appellor, Dicor, Feror, Jactor, Nominor, Co-
gnominor, Indigitor, Nuncupor, Perhibeor, Vocor,
Audio, 5 [in passiva significatione pro Dicor,] Creor,
Designor, Renunciator, Eligor, Salutor, Inscribor, & si-
milis.

5.

□ *Quæ sunt Verba Existimandi?*

Censeor, Credor, Existimor, Habeor, Reputor,
Numeror, 6 Videor, Judicor, Appareo, & simi-
lis.

6.

□ *Quæ sunt Verba Cognoscendi?*

Cognoscor, Invenior, 7 Repetior, Deprehendor,
Evincor, Arguor, & similia.

7.

REGULA V.

† Verbum Personale finitum sequitur ali-
quando Nominativus, qui statum aut gestum
aliquem rei significat. ut:

Dormit securus. Sic fatur lacrimans.

Bibit jejunos. Incedit sordidatus.

It cubitum incœnatus. Audivi hoc puer.

Pronusq; magister volvitur in caput. Virg.

1. Æn.

Ejectos.

Ejectoq; incumbit cernuus armo. Virg. 10. Æn.
Tertius ut venias, Selbdritte. Sidon: carm. 20.

1. Δ Huc pertinent & illa, in quibus Nomina pro Adverbiis Græcorum more¹ usurpantur. ut:

2. *Antè tibi Eoæ² Atlantides abscondantur. Virg.*

1. *Georg.*

Nec minus Æneas se matutinus agebat. Virg.

8. *Æn. pro manè.*

REGULA VI.

† Vocativi absolutè, ornatus vel affectus causa in oratione ponuntur, sequentibus ple- runque Verbis secundæ personæ. ut:

Ego verò, Servi, vellem, in meo gravissimo casu affuisses. Cic. lib. 4. ep. 6.

Eripe, nate, fugam, finemq; impone labori. Virg. 2. Æn.

Nate Dea, quò fata trabunt retrabuntq; sequamur. Virg. 5. Æn.

3. Huc pertinent & illa, in quibus Vocativi non expressè³, sed καθ' ἑωυτοῦ, sive ut vocant, implicitè ponuntur. ut:

Durate, & vosmet rebus servate secundis.

1. *Æn.*

Ferte citi flammæ, date vela, impellite remos.

REGULA VII.

Δ Verba quæ Intellectum, sensum, aut notitiam significant, Græcorum more interdum post se Nominativum Participii regunt, pro Accusativo cum Infinitivo ESSE aut simili.

ut:

ut. Scripserunt de
delegatione.

Talis Verba

CA

SYNTAXIS

nitorum In

Δ Genitiver
Per

Quadrupl

construuntur c

Dativo, quædam

cum Ablativo,

SYNTAXIS

CUM

R.

* Genitivum po

do possessionem

canit. ut:

Hæc vestis est P

Hæc imago est C

Demetrius. Est

de. 4.

† Pertinent hæc

ESSE, idem quod

ficat, junctum Ge

quente plerumque

Boni passivus est

Son. Tibur. c. 2.

ut. Sensit medios delapsus in hostes. Virg. pro, se delapsus esse.

Talia Verba Græcis *ἰναισθητὰ* dicuntur.

CAPUT XII.

SYNTAXIS VERBORUM FINITORUM IMPERSONALIUM TRANSITIVA.

Δ *Quotuplex est Syntaxis Verborum Finitorum Personalium Transitiva?*

Quadruplex. Quædam enim Verba construuntur cum Genitivo; quædam cum Dativo; quædam cum Accusativo; quædam cum Ablativo.

SYNTAXIS VERBORUM CUM GENITIVO.

REGULA. I.

* Genitivum postulant, *Sum, Forem, Fio*, quando possessionem aut proprietatem significant. ut:

Hæc vestis est Patris.

Hæc imago est Cesaris.

Demetrius Aetolorum¹ facta est. Liv. l. 5. 1.

† Pertinent huc & illa, in quibus verbum ESSE, idem quod *Facere² seu Pertinere* significat, junctum Genitivo rei aut personæ, sequente plerumque Infinitivo facti. ut:

Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere. Suet. Tiber. c. 32.

T

Tur-